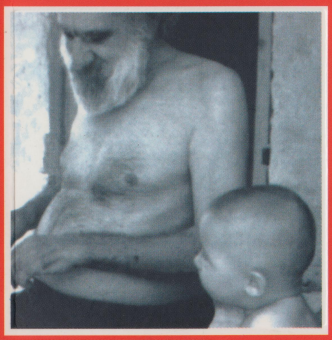
Can Yücel

Maaile

Can Yücel

5

42
C
1

DK DOĞAN KİTAP

Maaile

MAAİLE

Yazan: Can YÜCEL

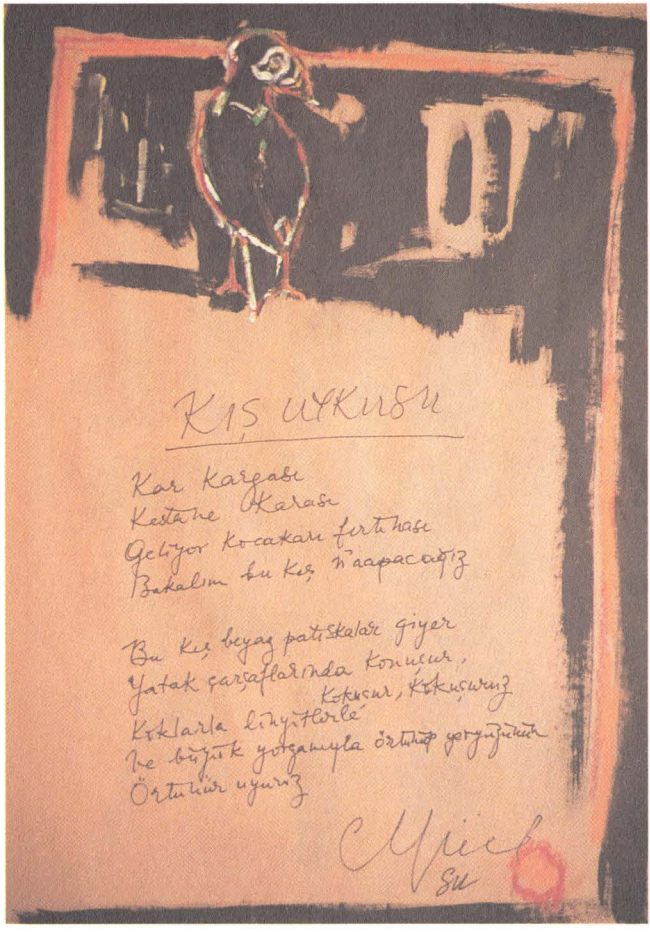
Yayın hakları: © Doğan Kitapçılık AŞ
1. baskı / Papirüs Yayınları, 1995
5. baskı / eylül 2001 / ISBN 975-6770-98-8

Kapak tasarımı: Dipnot
Resimler: Su YÜCEL

Baskı: Altan Matbaası

Doğan Kitapçılık AŞ Hürriyet Medya Towers,
34544 Güneşli-İSTANBUL
Tel. (212) 677 06 20 - 677 07 39 Faks (212) 677 07 49

Maaile
Can Yücel

KIŞ UYKUSU

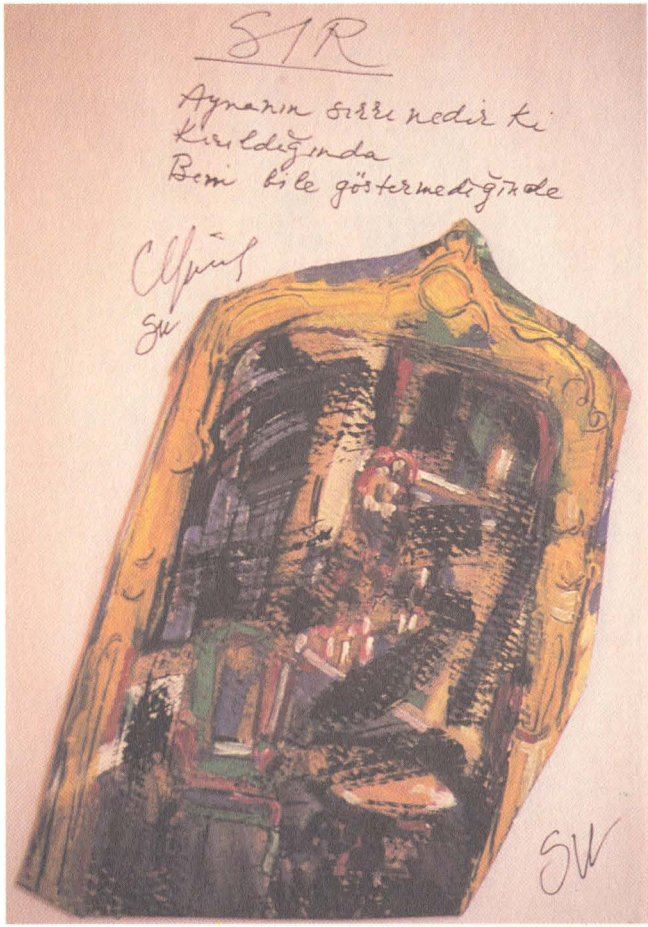
Kar karşıda
Kestane ağacı
Geliyor kocakarı fırtınası
Bakalım bu kış n'apacağız

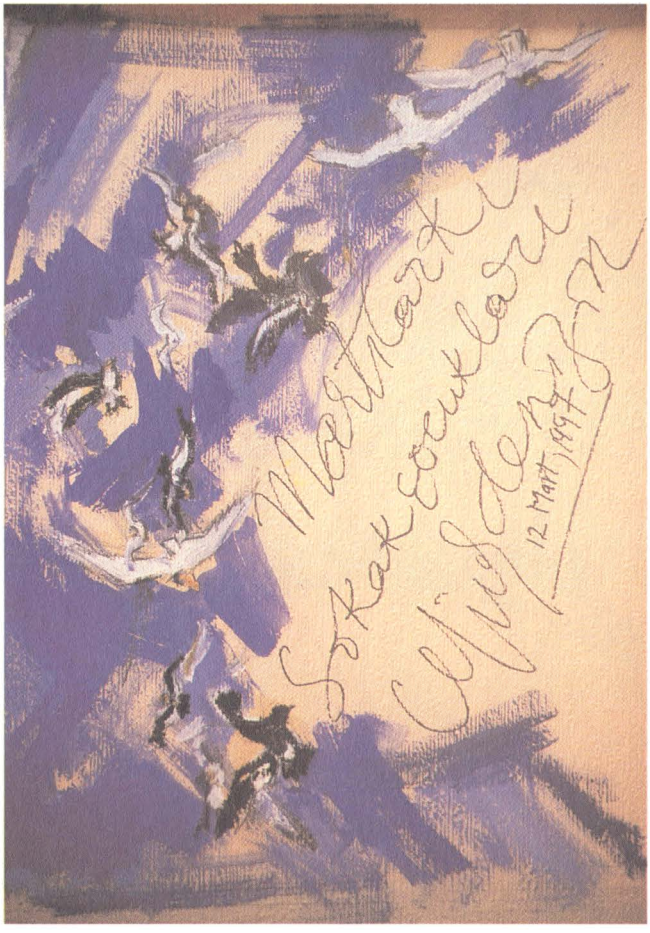
Bu kış beyaz patiskalar giyer
Yatak çarşaflarında konuşur,
Kokuşur, kokuşuruz
Kirlerle kiriyle
Ne büyük yorgunlukla örtüp yorgunluğu
Örtüklü uyuruz

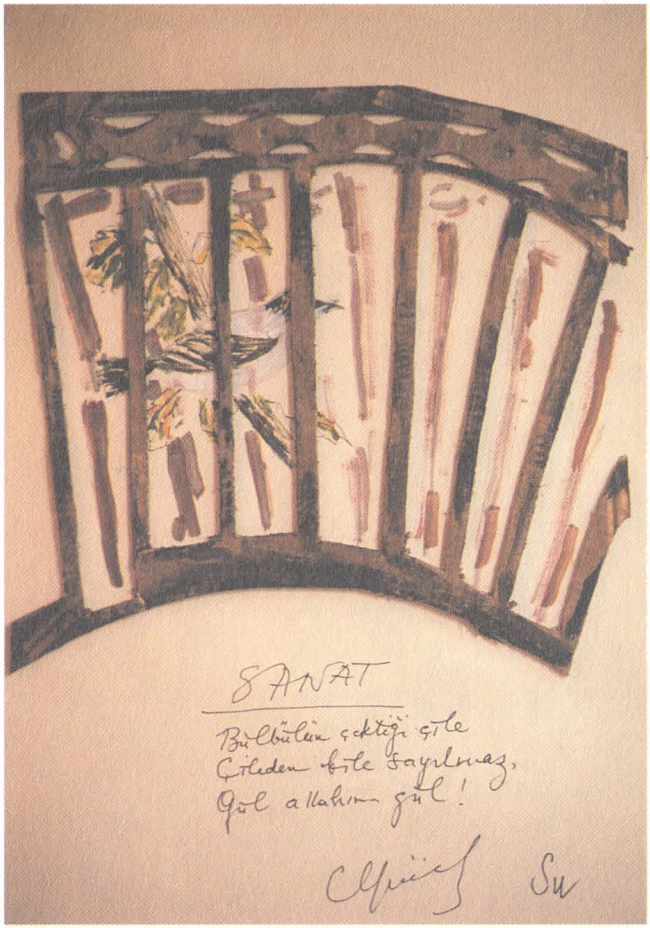
Can Yücel
80

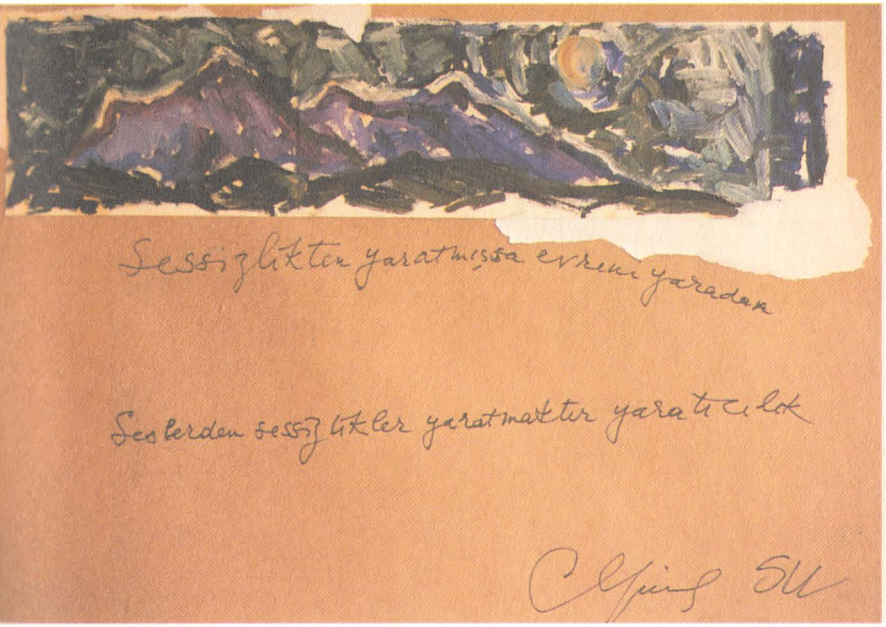

Ölürsem neye gerek yerin ki emeğe?
Bir daha
Kutlu yaşamayacağım

TANZiH
Köpek mülkün sahibi değil
Köpeğidir
C. Yücel

SIR
Aynanın sırrı nedir ki
Kırıldığında
Beni bile göstermediğinde
SW

12 Mart 1997

SANAT
Bülbülün sektiği gülle
Güleden bile sayılmaz,
Gül allahım gül!

Seslerden sessizlikler yaratmıştır evrenin yaradan
Sesizlikten sessizlikler yaratmaktır yaratıcılık

PENINSULA

Safkan bir av köpeği, Yunan'dan
kalma bir tazı
Denizin içine kıvrılmış yatıyor güneşte
Bu güzelim yarımada

Kıçım toprakta başım güneşte

Cıvıl cıvıl mandallarıyla
Islak çamaşırlar ipte
Yoldan geçen idam mahkûmlarını selâmlıyor
Gökyüzünün denizinde pâre pâre kalyonlar

Işığın yolları var
Kimi limona
Kimi badem ağ'cına
Kimi yeni çapalanmış toprağa düşüyor

Rüzgârın yolları var
Kimi köpek
Kimi inek
Kimi kazma seslerini
Kimi sessizliği getiriyor
Akşam çok bile güzel
Kendi kendini getiriyor
Kendi kendisini
Turuncusu moru sarısıyla
Taş damlaların üstünden sekerek

Güneşin parmakları Gocadağı'na sarılıyor
Goncalar açsın diye kayalar
Son ışıklarla çamaşırlar kuruyor
Başka uyumaya gidiyor miyavlayarak

Gece kendini arıyor elyordamıyla
Kurbağalar kılavuzluk ediyor kendisine
Böylece tekmilleniyor kızıl daire.

Kızıl serçe kondu melisa dalına
Dehşet biroldubitti çıkarttılar ortaya
Biri sevgiyle öbürü kokusuyla
Derken kızıl serçe badem ağacına atladı gitti
O güzelim oldu da böylece bitti

Önümüzdeki koyakta bakın
Yapraklanan gölgeler var ya
Onlardan biri işte o uzak Simi Adası
Biraz koyulaşmış meselâ

Açtım ki gözlerimi sabah olmuş Datça'dayım
Ergen ışıklarla karşımda erguvana kesmiş
Gocadağ
Tüm engebesiyle yanıyor o koskoca kaya
Dağkeçileri düzlere kaçmış olmalı

Bir sürek avıdır sarhoşluk
Saçmalarla şiirler arakladığın
Kimi topal kimi tezayaklı koşma
Ayı sansar sincap yabandomuzu
Keklik karatavuk
Fener alayı içinde
Öldürmek için değil ama
Yeni bir hayvanat
Yeni bir insanlık yaratmak için
Değişerek değiştirerek
Sözcüklerin amansız gücüyle

Elektrikler söndü
Karanlığı koynuma kaptım
Kalçaları ne güzel
Ve burnumda tütüyor
Sönmüş bir mum kokusu

Altıncı kıt'adır yağmur
Damla damla keşfedilen
Yalnızlık

Bu Datça'da
Bu uzak zürafasında Anadolu'nun
Filizkıran fırtınası esiyor
Eşzamanda İstanbul'da, Gaziosmanpaşa'da
Dal gibi Alevîler kırılıyor
İşte bu Vatanla Milletin
Bölünmez Bütünlüğüdür

Rodos'tan kopup gelen masmavi
Simi'yi dolanarak
Topal Adası'nı da mestedip
Bizim İskele Bükü'ne akın ediyor
Bakındı yeşil başlı ördekler
Görünmez ördekler gayrı suda
Bilâ-bulut gökyüzü bile şaşıyor bu işe
Derakap mavi bir kuş kesiliyor sikim
Uçuyor uçuyor uçmaklarla
Mavi havalar içinden
Havvalar ki deniz kızlarıdır
Üstünde maviş maviş yattıkları
Gizemli kayalıklara
Dosdoğru

Bu ışık var ya başka bişey değil
Bal gibi ışık
Dağbaşlarına dizilmiş kovanlardan
Havaî hatlarla süzülüyor bezmimize
İzdüşümlerinde uçuşuyor arılar
Ki kelimelerdir
Bu şiiri sol elime yazdıran
Eski bir ses yeni bir sessizlik
Param parça ediyor aynasız aynaları

Bugün pazar
Koyakta yeşilbaşlı ördekler yüzüyorlar
Bazı yeşil gözler var
Sapanlarla onları gözlerine kestiren
Bugün pazar
Yeşil bereliler çıkmışlar izne
Niye onlar korumadılar ki
Kâinat Paşa'nın Çin'den getirdiği ördekleri
Onlar da iki yıl önce
Birlikte yüzüyorlardı aynı bükte

Karşıdaki Dede Pansiyonun dedesi
Aşırı sağır az da bunak
Kol saatini bahçede düşürmüş, bulamıyor
Kimbilir ne güzel bir saat çiçeği açacak
yerine
Datça toprağı o kadar bereketli ki

Bir buçuk ay önce bu beldede
4/7 şiddetinde bir deprem olmuştu
Karşıdaki dede cümle kapısının altına
sığınmıştı
Ama şimdi ben deprem olacağını bile bile
Atkısı sedir ağacı bu kapının altında değil
Bu kapının önünde seni öpüyorum

Yeşilin uykusu hafiftir
Selviler tevekkeli ha var ha yokturlar
Düşleri yağmurlarla bölündüğünde
Güneş de vurup üstlerine
Açan ebem kuşaklarından
Başverir onbiray çiçekleri
Yeşilin uykusu hafiftir
Ahşap kapısı çalındığında
Gün ışıklarıyla ki Richter ölçeğiyle
bir depremdir
Uyanıp uyanıp dalarlar sonra yeniden
toprağa

(FLAŞ)

Gökgürültüsünden korkup yamacıma
sokulan sevgilime
Sarıl bana, sarıl, öp, öp, öp beni, dedim
Baksana Allah yıldırımlarıyla
resmimizi çekiyor!

Datça'da duruyorum yatıyorum
Sabah kalkıp kapıları açıyorum
Bütün herkes geliyor
Serçeler kumrular İsa çiçekleri
Bulutları çağırıyorum geliyorlar
Gökyüzü çok fena mavi
Yürüyemiyorum ayaklarım yok
Sanki bir ruhum
Sanki bir bademağ'cıyım
Benim çağlalarımı yiyin
Bir kadeh rakıyla
Dünyada Can'ın yaşadığını hatırlamak için
Şerefinize

Bağçe bir tangodur Eski Datça Köyünde
Çiçeklerin suyla güneşle sarmaştığı
Ayak sesleri içinde yeşilin
Sardunyalar zaman zaman fart-ı aşktan
Eğilip eğilip bükülüp
Derken goncalarıyla yeniden dipdiri
Ezgiyi ezdirmeden bitirir
Yatsıya doğru ayışığında

Bir havayı tekrar ediyor rüzgâr
Tekrar
Tekrar
Sabahın alacağında uğrayıp mağaralardan
Kayaların üzerinden sekiyor
Taşlarla Bektaşilere nefesler okutarak
Düzlere iniyor oğul oğul
Sırtların sırtlarını sıvazlayarak
Esen yel esen yol
Birer yaylı tambur sanki bademler
Baharın doğurgan tohumlarını toprağa
herkederek
Papatyalarla oynaş
Güneşle cümbüş
Kavaklara aynalı çarşılar yapındırarak
Selvilerin balıkaşıran faslı
Kurudalları budayıp
İçinden çürümüş dutları devirdikten sonra

İkindi üstü dağlara çekiliyor
Beni kendi nefsimle bırakarak
Yapa
Yapa
Yapayalnız
Hiçbir iz bırakmadan
Ölü yapraklardan gayrı
Yine bir yaprak alacasında sabahın
Aynı şarkıyı tekrar edecek rüzgâr
Delikanlı poyraz
Benim dünya-ahiret
Benim cennet-cehennem
Benim gerilla gardaşım.

Gecenin gözlerini gördüm
Ela değildi

(ASİT YAĞMURU)

Öyle için için yağıyor ki yağmur
İçim içimi yiyor
Bir açıp bir kapanan bu havada
Yapraklarda bir ölesiye hüzün
Badem gözlü bu peninsulada
Asit yağmuruyla Yerkesik santralından
Başlayan bir bademcik Kanseri
Kör edip önce sonra öldürüp
Ademleri bademcik edecek sanki

(NARAYAN CAN'a)

Elimlen bir nar ağacı diktim toprağımıza
Daha ne çiçek açtı ne yemiş verdi
Ama yakındır çiçek de açacak
Yemiş de verecek
Bu dediğim yer ki Datça
Tamamen Keşmir

Gelinimin memleketi
Hindistan'ın taa kuzeyinde

(HİCRET)

Bu kitaba adını ben Güneşle Kalkmak
koyacaktım
Ama gece on, hâlâ terler fışkırıyor terimden
Dayanamıyorum sıcağa
Ben ki gençliğimde Mozambik'te, Angola'da
döğüşmeğî kurmuştum
Çiçekleri geride bırakmaktan korkuyorum
kururlar diye
Rüzgâr kalleşlik etti
İnmez oldu gerillam düzlere
Yoksa Kuzguncuk'a göçeceğim
Şehir gerillaları üzerine konuşmak için

NEYİSE FÂLİ, O ÇIKSIN HÂLİ

Kahve falına bakıyorsun Lokantacı Korsan
Âdem'in:
Üç düşmanı var, mazbut ve ızbandut
Fincanın kontıra yakasında,
Telvenin içinden ağarmış kocaman kocaman
gözleriyle
Habeşçe puhu kuşları...

Mecbur döndürdün fincanı,
Bi ferahlık, bi ferahlık!
Bir kuyu görünüyor, fakat,
Şim'den tırmanmış ağzına Yusuf...
Yâni havasındayken bizim Âdem
Havvâ'sına kavuşmuş,
Bütün buz, çamaşır ve süpürge makineleriyle
Yeni bir Mesûdiye...

Fincanı döndürme artık!
Yeter bu ufalanmış yüreğin somununa
Bu kadarcık azık!

HIDRELLEZ

Bu, satırına bile dokunulmadan
Yani söylendiği gibi yazılmış, yazdırılmış,
Doğaçtan bir şiir denemesidir

Bütün kızlar, erkeklerin lodoslarına karşı
Hem giyinmiş hem soyunmuşlar
Hem de kapanmışlar içerlerine
Badem taneleri gibi
Ve lodos vurdukça
O eteklerini kaldıran lodos
Doğdukça doğurdukça kendilerini
Kocasız bir bebek gibi...
Deniz Tanrısı gelecek de o güzelim kızları
Öpüp okşayacakmış...
Başka ve o yaşta
Niye beklesinler ki
Kayaların başında
O dallı giysileriyle
Kimi bekler ki onlar
Poseydon'dan başka
Bu kayalarda durmuş
Bu kızlar ne bekler ki
Bir aşk için boğulmaktan başka...

Hepsi de karaya vurup
Zeytinlerle keçi boynuzlarına
Kendilerini dağıtıp verip
Kökten çıkan dallardan
Yapraklar olmaya...
Rüyası bu Datça'nın
Kadınları okudukça
Okunacak bir güzel kadınlık ve güzellik

Datça olacak Dakça
Kadınların yarımadası...
Boşuna değil o dediğin
Burası Afrodiça...
Ve gördüğün bütün herşey
Sevda, Aşk ve Tazelik
Ve Zeytinlerden ve yaşamaktan
Başka bişeyi olmayanların yeri...
Kara Maça'ya karşı...
Fallarda kurtulmuş görünen
Ademi Bademiyle
İyi bilir bir kişiynen
Yaşamı bilmeyiylen
Yaşanan belki de bir haç
Denizin üstüne vurulmuş...

Ama şeklini derhal bozabilir
En ufak bir esinti.
Mesela bir hilâl de olabilir.
Korkutucu olan şey benim gördüğüm
Ne haç, ne acı, ne haraç olmasıdır...
Burayı ben gözlerimi kapadıktan sonra
dünyaya
Yaşamayı hızla öğrenemediğimizden ötürü
Bu yarımadaya, yarım yarım derken
Ufalaya ufalaya...
Zaten bitirmişsiniz ya...
Ufalarsanız eğer
İki elim boynunuzdadır derler a...
Ben bu yarımadayı
Kucağıma kapıp öleceğim,
Ne gâvurun, ne müslümanın
Hiçbiriniz görmeyeceksiniz artık o güzel yeri
İşte bu şairin ve ölümün emri...

GÜLER'İN
DATÇA'DAKİ
SON MARİFETLERİ

(GÖÇ)

I

Tesbih böceği ihtiyar kadın
Yere çömelmiş
Güçsüz, besbelli
Yine de taş gibi...
Eşeliyor yeri
Elinde değneği,

Kaldırıp başını
bi bana bakıyor
bir çukura,
bi çukura, bi bana.

Vuruyor değneği yere
"İşte burada, Eski Datça'da doğdum ben"
Derdemez.
Kayıyor, kaykılıyor
Kıç üstü düşüp
O anda, o çukurda kayboluyor

II

Horoz öttü sabah oldu
Hep öyle bilirdim ben...
Dün gece uykum kaçtı,
Dolaşmaya çıktım kör karanlıkta.
Yavaş yahşi dağların sırtları belirdi ilk
Evler de ağardı peşinden,
Ağaçlar kapkara daha...
Derken bir "cik" sesi geldi ovadan.
Ortalık sütliman
Gugukkuşu patlattı ardından,
Kuşlarda azıttıkça azıttı...
Öüüürüü, Öüüürü neden sonra uyandı,
Ortalık ışımıştı çoktaan.
Daha kimbilir böyle ne yalanlarla
kandırılmış, büyütülmüşüm ben!

III

Bu dar pencereden bak bak bak
Öndeki parmaklık silininceye dek
Gözbebeğinde sade bir mor saksı küpe
Rüzgârda savrulan dutun dallarıyla
O delice zeytinin ıslak yaprakları
Tepede Yunan'dan kalma kilise
Bir eşek anırması taa Hızırşah'tan
Doruğunda kara kara buluklar
Konuşlandırılmış radarıyla
Heyulâ Kocadağ

Şu dar çerçeveden dünyaya bakmak
bir âlem.
Tam tamamına bir Devr-i Âlem.

IV

Ellerim doğuştan erkil
Kırış kırış
Toprakla haşır huşur
Çatlak
Tırnaklarım topraklan kapkara
Kavrulmuş güneşten

Aynaya bakma artık Güler
Ellerin yeter...

V

Duyduğum tek, sesleriydi
Neşeli mi
Öfkeli mi?
Kırgın, kızgın
Kıskanç, sevgili
Hırçın veya sâkin mi ki?..
Bilemem hiç bilemiyorum
Aramızda
Duvar var
Bahçe
Ağaç
Dallar
Yapraklar hiç
Onları hiç göremiyorum.

VI

Bi ışık, bir gölge
bir adım
bir mor, bir sarı
bir adım daha
Buharlaşan adaçayları.

Bir gölge, bi ışık
bi mor, bir sarı
bir adım daha
Uçuşan şeytan arabaları.

Kayalar sarp
Kayalar kızgın
Tabanlarım yanıyor
Tırmanamıyorum.

Bir ışık, bi gölge
Bi mor, bi sarı
Tekmil katırtırnakları

Gökyüzü
Alabildiğine duru masmavi
Üstümde asılı
Ve dâvacı.

VII

Işıl ışıl
Kıpırdamıştı ki liman.
Tek bir çıplak ayak vardı duran
Ve bir el ıslak örtüden sarkan
Boğulmuş
O akşam
Bunlardı o an kulağıma çalan
Sade (Tek) iki adam
O da sedyesini taşıyan
Yokmuş dostu, arkadaşı
Aktörmüş.
Dokuz yüzük on parmağında
Barlarda sabahlayan.

Vakitsiz de verildi salâsı
Rüzgârda dağıldı
Tam da duyamadan adını.
Kimdi?

O liman
Çıplak ayak
Ve sarkan el
Hiç aklımdan çıkmayan

VIII

Kökün sağlam mı ki
Papatya?
Taht kurmuşum en sarp kayanın
başına?
Neden titreyip duruyorsun
En ıfıl esintiyle?..” dedim
Papatya da eyilip kuyağıma:
“Sen bakma benim salındığıma
Bu benim bahar günlerimdir.
O dem geçip gittiğinde
Köküm derin kayalarda”, dedi.

ÖBÜR
ŞİİRLER

YİNE AKŞAM

Karşı yakadan Bebek'ten
Bir karga sürüsü
Hop bir sığırcık sürüsü
Batan güneşin üstüne çizikler çektirerek
Havuzbaşı'nın kocamış çınarları üstüne
tünediler
Konup konup kalkarak
Bir kilise ahengi
Kadim bir org
Derken kalıbı dinlendiren güneşin
Tepeler ardından kayboluşu ardından
Saçtığı kızıl lâvları yudumlayarak
Sızacaklar ben gibi tıpkı

EROTİZMA

Kulağımın tozunda bir ağustosböceği Aşk
-Erkekler giyinmek için giyinir
Kadınlar da soyunmak için-
Öyleyse kadınların arzuları üzre
Ben bütün kadınları anadan doğma
görüyorum...
Apışaramda yeni doğmuş bir kedi
Hiçdurma yalıyor erkekliğimi
Nabzım şakaklarımda atıyor
Bir yaz yağmuru başlıyor
Kan değil akçıl bir dem boşalıyor
kamışımdan
Ağustosböcekleri hâlâ ötüyor
Şimdi biraz ıslaklar

TÖVBE

Dayak cennetten çıkmışmış
Öyleyse eğer önlem almak gerekir
Bir daha cennete düşmemek için
Burda yediğimiz dayak yeter

FELÂSEFET

Bir çömlekçi çarkıdır yaşam
İnsan, çocuk kalmış insanı
Dönerek dönerek dökerek
-Ki bir avuç ıslak çamur-
Tarihin kırışmış elleriyle yoğuruyor
Pişirmek için sonra güneşin fırınında

BİKOŞU

Doğdum doğalı yürüyordum
Adım adım ölüme doğru
Ama şimdi dışarda evvel-bahar
Çiçeğe durmuş badem ağaçları
İçerde masanın üstüne eğilmiş dalgın başım
Sırılsıklam yeleleriyle
Doludizgin gidiyorum gayrı

GÜLER'E

Biz senle
Bir çorba tabağı yarım kalmış
Kızılcık tarhana tabağı içinde
İki kaşık gibiyiz
Sevgilim ekmeğim benim
Öpüp öpüp de başıma koyduğum

SAPAK

Tanrı uludur Tanrı uludur
Tanrıdan başka yoktur sapacak
Sapın varsa nereye saparsan sap
Hayalelfelâh hayâlen selâh

ŞİİR DÂVASI

Şiir bir tanıktır
Yaşadığımız bir cinayet dâvasında
Görgü tanığı
Dizeler ki çavlan
Sesler sesler sözcükler
Akar akar akarsu
Sonunda bir suç
Kalbinden çivilenir tahtaya
Safranbolu kapısı
Herşey oyma
Bir gelin şimdi girecek içeri
Suç ve Ceza

ŞAFAK ATTI

Uyuyorum uyanıyorum
Uyanıp uyandırıyorum
Düşlüyorum düşüyorum
Düştükçe düşüyorum
Düşümü yaşıyorum
Kaldırıp kaldırıp ayağa
Yeni yürümeğe başlamış bir bebeyi
Düşe kalka yürüyorum
El yordamıyla
Elimi bir mağranın duvarlarına basarak
Kızıl tuğlasıyla yaşamın
Basa basa Besa
Biz bu dünyayı değiştireceğiz
İster huyu suyuyla
İster horluk gerekirse hortlaklıkla
Güleryüzlü bir Hamlet'in babası

Spor kılığına girmiş
Ayağında lâstik pabuçlar
Allah ona yardım etmeyecek
Allaha O yardım edecek
Yaşasın Devrin !..
Bir hayalet dolaşıyor Türkiye'de
Manifesto'dan

BAŞLANKIÇ

Bundan böyle uykumu uyuyacağım
Uykumu yaşayacağım
Görele'de bir dağ gözünden parlayıp
Öbür derelerle birleşip
Bitürlü denize inmeyen uykumu
Düşlerimle denize indireceğim
Şiir denen bir deltaya
Arada uyanıp sazlıklar seyredeceğim
Şeceresini siktiğiminin
Rüzgârda kendini söz zannedenlere
Yuf olsun!

SİKERİMİN KERİMESİ

Hattat Cesimî çizmiş vücudunu
Bir yaz yağmurunun elifleriyle
Toprak kokusuna tamah
Sabah gezisine mi çıktım
Göbeğinin altında o vücudun
Bir koru var ki
Çini mürekkebi üstüne rika serpilmiş
Gezdikçe dolaşıyor
Dolaştıkça okuyorum huşu ile
O mübarek metni

ASIRDÎDE

Melih Cevdet'e

Yirminci yüzyılı yaşadık
Ama umut ama umutsuzluk
Bu yaşayan ve yaşanan zaman birimi
Yarıda kesilecek sandık ilk kez tarihte
Ceolocik bir çağ sanki
Her yanı dağıtan bir çocuk
Harpleriyle Hitleriyle Mitleriyle
Hâlâ da bilmiyoruz ne yapacağını
Büyüyünce

RAKSEDEN RAKKAS

Saatleri kuruyorum düş kurarcasına
Hepsi ayrı saatten çalıyor
Bir çalıntı ki çın-çın-çın
Uyuyabilirsen uyu

TAM MEVSİMİ

Çansıkıntısından patlamış bir patlıcan
Parçalarını topluyor yerden
Dizeler halinde hayli dağınık
Şimdi sıraya koyacak...
Şiirin adı: Cehennemde Bir Yaz Sıcağı

ŞİİR DİKENİ

Safo'ya

Sözler uçuşuyor
Ben ardından hezarfen
Yere indirip sözleri
Toprağa dikiyorum
Yediveren şiirler açıyorlar
Dikeni sikeyim

İRTİHAL

Sen ölüyorsun kardeşim öldüğünü bil
Bile bile ve teamüden
Ecel öldürmez insanı
Kendisi öldürür
Vakti zamanı gelince...
Ben onun için yastutuyorum ya hep
Vakti gelmeden öldürülenlere

PEMBE KALEM

Beyaz çarşaflı sedirde yatıyorsun
Ben de yuvarlak masanın başındayım
Gece
Kalktım üç açıdan baktım sana
Önce ayaklarından yukarı çizdim resmini
Çıplak omzundan, sonra başından aşağı
Resmen çizdim seni defterime
Uyandım uyandıracaktım seni
Sen uyandın
Sonra ikili bir resim çizdik
Picasso'nun ayıplık resimleri haltetmiş
yanında
Beyaz gömleğin paramparça, Tızbe
Paralanmış bir aslan tarafından
Burcunu bellemişler libidoşlar

ORHAN VELİ'YLE

Birdenbire gece oluyor
Birdenbire bir genç ölüyor
Birdenbire bir ot bitiyor
Birdenbire otu koparıyorlar
Faili meçhul bir cinayet
Altından bir gelincik bitiyor
Bitmemecesine birdenbire
Kıpkızıl

TERZİ FİKRİ İÇİN

Terzi Fikri öyle bir giysi dikti ki Fatsa'ya
O Gürcü öyle bi gürledi ki arkadaşlarıyla
Noktalar, noktalı virgüller, askerî
operasyonlar
Kimseler çıkaramaz Fatsa'nın sırtından
Emek hakkının sımsıcak çıplaklığını

HOLLANDA'DA BİR AKŞAM

Güneş gözümde, Atlas Okyanusu'ndan
Önümdeki beyaza çalan sarışın kafanın
ardından
Batıyor solgun bir turunç
Fethedilmiş bir gezegen sıfatiyle
Zaarfort'a dek gösteriyor paslı zincirlerini...
Çıkarken Kafeteryadan ayakta esmer bir
kadın
Ermeni miyim diye soruyor
Ben de Anadolu'da bütün halkların
Birbirine benzediğini söylüyorum
Kadının yan masada oturan sevgilisi
kahkahayı basıyor

ELLERE ÖVGÜ

Eller ananın memesine yapışan eller
Bakıp da göremediğin ilk gölge
İlk başkası, senin başkan ve başkaları
Pembe pembe hayaletler
Onlar ki Alta Mira Mağaralarında
Zehirli kınalar sürünüp duvara bastığın eller
İlk ateşi tutuşturan doğal gazdan
İlk baltayı ilk çekici yapındıran eller
İlk eli okşayan ilk memeyi cinsiyle elleyen
İlk yarağa dokunan sevgiler
Ben yaşlandım hepinize el ediyorum
uzaktan
Emekçi eller size elveda

GREEN PEACE İLE BİRLİĞİZ

Şiir havalı bir tabancadır
Kimseyi öldürmez
Zehirli havayı arıtır
Dünyanı değiştirme pahasına da olsa,
Çünkü ozon tabakası delinmişse eğer
Önce ozan tabakası delinmiştir

EYTİŞİM

Adam gibi yetişme isteği
Adam gibi çalışma
Adam gibi sevişme
Adam gibi yaşama isteği
Ve bunlara aykırı düşene karşı
Direnme istemi ve giderek
Devrim de değil, Devrin
Yâni Dâva, Aksidâva ve Dâvalaşma
Eytişim budur işte eylem
Bitirin demek bu işi
Yâni Diyalektik
Yâni Aleyhistanda yeni bir Lehçe

AŞK İDAMI

Karanlığın telleri gelin telleri
Herbirinden bir genç kız tırmanıyor
Uzun uzun bacaklarıyla
Boynuma sarılıyor teller
Boğuluyorum
Işıklar içinde

BİR UÇAK SERÜVENİ

Ben uçağın üstünden geçiyorum
Bulutlar ardından geliyor sesi,
Kucağımdan demin düşen hostesi seviyorum
O da ben de kanatsız
Cennet-Cehennem Mağarasına doğru,
Yarı yolda yakalıyorum onu
Telefonda

GÜNEŞE SUNU

Güngörmedik yerlerimle bakıyorum güneşe
Ama ne sıcak ama ne geniş ve ne alyuvar
O kadının günebakan ayçiçeği götü gibi
Sikimden âteşî bir tırtıl yürüyor bahar
burcuna
Yanıyor dal yanıyor dalyarak
İşte o zaman peydâ oluyor bir güneş çocuğu

SONSÖZ

Nükleer Desantralizasyon!
Nükleer Santrallara son!
Diye höykürürken her iklimden
Yarının Çernobil şehitleri
Three Miles Island gâzileri,
Siz bre nalçın ağızlılar
Kurtlanmış patates suratlılar
Nefesi kükürt kokanlar
Şapkası boktan kaptanlar
Hallaç osuruğu hatunlar
Akkuyu'ya radyasyon işemeğe kalkanlar
Kalın kafalarınıza dangetsin ki
Hormonlu domates gibi bebeler istemiyor
bu millet

ONAT'IN YENİ YILINI KUTLARIM

Onat'ın onatları koşuyor
Beyaz bir yatağın Velifendisinde
Bir bel farkıyla yine birinci geleceksin
Gaziayıntap'ın o eneski tayı
Şarap parçasının önünü kesemez şarapnel
parçası
Sen alın açık beli doğru bir
yarış atısın Onat

KİMESNE ÖLDÜ

Onat'a merhamet değil, çok
acındım
Sanki içimden, bileğim değil,
Bir dal kırıldı.
Nerdeyse dünyaya değil,
İnsanlara değil,
Kendime sevgim azaldı.
Azmak için değil, öldürmek için
değil,
Kimseyi değil,
Zâten kimsesiz kaldım.
Parasız kaldım
At yarışında kaybetmişcesine.
İshak.

KISIR KÜRELERE KÜREK

20 Ekim 1994

Dünya globalleşiyormuş
Koca küre-i arzı
Menkul ve gayrı menkul
Ve boş daireler sananlar tarafından!
Su'yun karnı çok büyüdü
Yirmi güne kadar doğuracak
Dünyanın ana görevi de
Globalleşme falan değil
Yeni dünyalar doğurmasıdır
Aslına ve o dünyayı
Başımda taşıyan Atlas'a uygun
İşin tuhafı 32. doğum günü bu Su'yun

NAZARLIK

Ali Beye
7 Kasım 1994

Mai bir memedir gökyüzü
Sütakı bulutlar emdiğin
Atlas bir beşiğe benzetmiş Nâzım
Ninelerin nennilerle salladığı
Sallan ve yuvarlan yedi kat arşa!
Düşünme, düşünemezsin ki zâten
O koskoca gökyüzünün
Kocayıp kocayıp da bir gün
Doğduğunda yastığına iğneleyecekleri
Mai boncuk kadar kalacağını

İSA -DOĞDU- GECESİ

On Aralık

Her Meryem'in kucağına düşer bir İsa
Peygamber İsa anası günah işlemeden
peydahlanmış
Sen günah işleyen bir anadan, babadan
doğan
Daha sağlıklı bir Alibey'sin...

KIRKLADI

Ali Bey kırkı uçurdu
Gün değil kırk güvercin
Önce denizden karaya
Şimdi de karadan havaya
Gazâsı mübarek olsun
Benim gargantuam
Benim yedi canlım
Benim sarman başlı torunum
Sen hiç kırklara karışma emi!

PAVAROTTİY'E

Türkiye'de opera sanatçısı güç yetişir
Çünkü bütün şarkıcılar sabah ezanında
Uyku sersemi okuyorlar aryalarını

BRAHMS'A

Dünyada senlen yaşaması zor
Ellerini tutuyorum ellerim yok
Ayaklarını okşuyorum
Ayaklarım kayboluyor
Dudaklarım dudakların
Gökyüzüne bakıyorum dudakların
Bulutlar
Bu işte
Bu işte Kerem ile Aslının hikâyesi
Bu hikâyenin aslı sana dokundukça
Tutuşuyorum
Sana dokundukça tutuşuyorum.
Benim bütün yaptıklarım yanan bir kor
Seni içimden seviyorum
Aynada bakmıyorum sana
Sen bensin
Gel yürüyelim kekliklerle
Aşkım benim şiirim

REMBRANDT'IN RESMİ ÜZERİNE

Karanlıklar arasında bir ışın
Bir kadın vücuduna vuruyor
Aşağıdan yukarıya
Yıkanmak üzre
Geceliğini kaldırmış
Bacakları bütün kadınların
bacaklarından
Ama o an ezele kalacak
O bir ışın yüzünden
Aydınlatan yaşamımızı
Aydınlatan yalnızlığımızı
Bir tek ışın
Yaşasın

DEVRİMCİ TAKVİM

Bre dürzüler
Mart'ı aldınız
Eylül'ü aldınız
1 Mayıs'ı aldınız elimizden
Dokuz ay kaldı ama geriye
Nurtopu bir bebenin
Doğması için yetmez de
Artar bile
Artı-değer budur işte!

ESKİ SULARA

Herbişey beni yatağa çağırıyor
Başta Habeşî dadım
Sonra şu hiçdurma yağan Nil
Pınarlarımı çaylara
Çaylarımı ırmağa
Irmaklarımı nehre
Nehirlerimi denize
Tekmil şiir balıklarımı
Mensur balıkçıllarımla
Deltalardan deltalarla uçurarak
Gökyüzünden düşmüş o kadar mavi
Bir koyağın koyuluklarına doğru
Ezel-beri uyuyan bir su perisini
uyandırmak için

BAŞAK HELİN KANAT

Gecenin karanlığında bir yıldız kayarken
Gökyüzünde bir fidan kırılırken
Munzur kıyısında
İncecik bir sızı oldu Mezopotamya'dan
Sis aydınlığı engelleyemez!
Sen insanlık anıtı, özgürlük âşığı
Güzel insan, onurlu Kürt kızı...
Ölüm ne kadar çirkin olursa olsun,
Sen 29 Ağustosta 18'inde bir fidan, bir can,
Gülüşün hiç değişmeyecek yüreklerimizde,
Mücadelen, inandığın değerler, dâvan
Büyüdükçe, kalkınan bağrımızdaki yerin
Bir kat artacak yücelerek
Ve sen daha da güzelleşeceksin!

Annesi Şahhanım Kanat

İŞÇİ MARŞI

Hava döndü işçiden işçiden esiyor yel
Dumanı dağıtacak yıldız-poyraz başladı
Bahar yakın demek ki mevsim böyle kışladı
Bu fırtına yarınki sütlimanlara bedel
Hava döndü işçiden, işçiden esiyor yel

Tekliyor işte çağın çarkına okuyan çark
Ve durdu muydu birgün bu kör, avara kasnak
Bir zincir yitirenler bir dünya kazanacak
Sende o dünyadansın sınıfın bil safa gel
Hava döndü işçiden, işçiden esiyor yel

Köylükler uykusunda döndü dönüyor sola
Güne bakıyor bebek büyüyen yumruğuyla
Başaklar göverdi bak başkoydular bu yola
Şaltere uzanıyor allaha açılmış el
Hava döndü işçiden, işçiden esiyor yel

Senlik-benlik bitip de kuruldu muydu Bizlik
Asgarî ücret değil, hür ve günlük güneşlik
Beklenen gün olacak aldığın son gündelik
Halk kalacak geride bitince bu zalım sel
Hava döndü, işçiden, işçiden esiyor yel

Tarihle yürüyenler, tarihle adım adım
Safları sıklaştırın tarihle hızlanalım
Lâkin hızlandık derken, kolu dağıtma sakın
Başları bozuklar var şimdi bize tek engel
Hava döndü, işçiden, işçiden esiyor yel

Sen ki Ferhatsın işçi günün senin gelecek
İndir külüngün indir, del, şu karanlığı del
Del ki dağlar ardından önümüzde bir çiçek
Gibi açsın aydınlık tekmil olunca tünel
Hava döndü işçiden, işçiden esiyor yel

DÖĞÜŞELİM BARIŞ İÇİN

Soğuk harp bitti
Sıcak savaşlar başladı
Memleketimde bir içsavaş halinde
Memleketim bir içkanamada
Mezralar yanıyor
Köyler yanıyor
Ormanlar yanıyor
İçim yanıyor
Çocuklar ağlıyor
Analar ağlıyor
Anamız ağlıyor
İçerde onbin aç
Dışarda yüzbinlerce çıplak
Barış için döğüşelim
Döğüşelim barış için

SELİM BİR İNSANA
SELİM BİR RESSAMA

1948'lerde
Resmi çok sevmiştim
Natürmort olacaktım nerdeyse
Londra'dan geldiğimde Paris'e
Turner'ler ve Sisley'lerle
Scola Cantorum'da bir gece
Selim'i, Şahika'yı tanıdım
Oh dedim o küçücük odada
Yağlıboya kokusunu çektim burnuma
Bir rahip bir rahibe
Hiç özenmeden bana anlattılar
Mikrokozmoz neymiş makrokozmoz neymiş
Haşlanmış patatesler ve Vin Rouge şişeleriyle
Kapalı bir oda ve de resimler
İki insanın bir suretsizlikle kavgası
Ne kadar da sâkindiler

Galerileri gezerdik bütün gün
Beni de takdim ederdi ressam Soulage'a
Ben sanki genç bir mabut
Seine kıyısına çıkar Çiçek Pazarına uğrardık
"Bu kadar hiç konuşmadan hiç anlaştığım
yoktu"
Ben Selim'i bir sessizliğin sessiz
Bir çığlığa dönüşmesi olarak dinledim
Bir boş tuvalin üstünde hâtasız bir hattın
Bir sath-ı müdafaaya dönüşmesi
Bütün Şeyh Bedrettin dizisi buna tanık
Bunca habisin kol gezdiği bu toplum içinde
Selim'i selim bir ur gibi böğrümde
taşıyacağım
Zaman zaman sızlayan

AŞK ve MEŞK

Yalnız değilim bu kumsalda
Kumda kuluçka bir kurbağa
İzlerini silse de dalgalar
Dalga geç dalgalara karşı
Bir çöp çıkacak kumlardan
Kumlardan bir kurbağa kabuğu
Yalnız değilsin kumsalda
Yaşamanın öfkesiyle sevgisi içinden
Gelen örgensel bir emek
Aşk ve Meşk

YENİ HASAN'A

Amsterdam'da oturduğumuz dairenin
alt katında
Bir papağanı var Faslı kiracının
Kapı yoldaşı enik patiğini kafese vurdukça
"Hasan!", "Hasan" diye bağırıyor avaz avaz
Bende bir hasret, bir hasret!
Kanada'da çalışan oğlum Hasan burnumun
direğini sızlatıyor

ESKİMİŞ BİR ŞİMENDİFER SAATİ

Saat çiçeğinin yemişleri
Bir bardağın içine yaprağıyla oturmuş
karşımda
Rengi biçimi o biçim
Kayısı haltetmiş yanlarında
Yalnız, çok yalnız kaldıkları için olacak
Mayışıyorlar yavaş yavaş...
Tıpkı ihtiyarlığımın saati
Geriye işliyorlar artık ve tipik,
Hep tornistan eden bir
Şimendifer sanki

SÜREK AVI

Uykumki bir ada tavşanı
Beybeyaz tüylerini okşarken
Bir koşu koparıp karanlıklara karışıyor
Kalıyorum körtopal bir aydınlıkta
Yeşil tavşanlar sayıklayarak
Kurumuş yapraklar arasında
Cigaramın dumanı ki adrenalin
O da havalarda tazılar çiziyor
Sayamadığım kadar tavşanın ardından
Yer yatağında ölümüne bir koşuşma
Yorganın fitillerinden borular çalıyor
Ucello'nun meş'aleleri yanıyor gözlerimde
Abanoza oyulmuş bir sürek avı

DÜNYA DEĞİŞTİ

Eskiden ana-baba
Mektebe yollarken çocuğunu
Eti senin kemiği benim diyerek
Emanet ederdi hocaya
Şimdi öğretmenleri emanet ediyor T.C.
Eti senin kemiği benim diye
Darıkentli öğrencilere

KLİP

Yavrusunu yitirmiş kedilere nisbet
Çatal yüreğim dolanırken Ümraniye
Çöplüğünü
Kulağımın ardında bir metan çiçeği
Filormanik bir orkestra Geliboludan
Kaçışan sincapların ezgisini çalıyor
Önümden bir tilki fırladı Poyrazköylü
Yanan kuyruğu bir yarımada
Derken ozanı delinmiş gökyüzü
Bir ağıt bir mezra bir mezra daha yanıyor
Kırmancı ne acı
Bunca umutsuzluğun içinden umum
Bir nedircek yavrusu başveriyor döşümde
Şuncacık bir cücük güneşten devşirilme
O kırmızı soğanın hurûc-u alessultânı
UMU
UMU
UMUT
MUT
Ellerimi uzattım okşadım bir bulut Kızılderili

BİR DOSTUN DAHA ARDINDAN

Lâstik Hasan geçen hafta Çubuklu'dan
Beş arkadaşıyla sarhoş denize uçmuş
taksiyle
Evde hastayken, haberim olmadı
cenazesine de yetişemedim
Lâstik Hasan adam gibi bir adamdı
Lâstikliği üç metreden kavgada
Kafa atışından geliyor
Almanya'ya gitmiş alışamamış
Bir yıl sonra Anadolu Hisarı'na dönmüş
rakısına sandalına
Onu 60 sonlarında Fikir Kulubü çevresinde tanıdım
Ben 72'de bir Kadı cilvesiyle Adana
Damı'na boyladım.

Eş dost sağ olsun bizi hiç boşlamadılar
Kitap, nohut, ıspanak, havlu cigara hatta
İçine votka sızdırılmış şalgam suyu
Ama Lâstik'in ikramını hiç unutamadım
Adana'ya beni ziyarette anlattı çocuklar
Balık mevsimi başlayalı Lâstik her balıktan
dönüşünde
Oturduğumuz yalıya Kanlıcadaki rıhtıma
Bir çift iki çift lüfer, palamut, sarıkanat
atarmış
Motoruyla geçerken
Biz o zamanlar şimdiki gibi taksim
edilmemiştik bu kadar
Balıklar ve rakı şişeleri taksiratını affetsin
Lâstik'in

GURBETTE BİR MUHABBET KUŞU

Erol'un çatı katında Stuttgart'ta
Muhabbetsiz kalmış bir muhabbet kuşu
Lâciverdî ak-yeşil tüyleriyle
Çırpınıyor tünekten tüneğe
Bir aynası var yalnız kırık
Arada bir karşısına geçip
Duruyor öyle ne görüyorsa artık
Belki de sürüldüğü ormanlardan
Aşklardan meşklerden
Bir kara benek görüyor
Mu?
Yook!
Yine de uzun uzun duruyor karşısında
Derken kıpkırmızı bir gaga atıp
Fır döndürüyor aynayı

Havada salınan kırık aynayı
Öylece bir ışık görüyor belki de
Belki de bir ses işitiyor
Belki de nefsinden nefesinden bir koku...
Kafesin kapısını açtım
Zorla dışarı çıktı
Çıkmasıyla da bir oldu içeri girmesi...
Ah, muhabbetsiz kalmış muhabbet kuşu
Tan ağarıncaya dek
İçim içimi yiye yiye
Gözledim seni!..

İDDİAYA VAR MISINIZ?

Ezan bitti derken öbür minareden başladı
Yıkıldı yine Kubilay Hân'ın sarayı
Coleridge bilmiyorsa ben biliyorum
Yıkılan her söz saltanatının enkâzından
Yeni bir şiir bulutu ağar göğe.
Bu seferki ne Arapça ne Çince ne İngilizce
Bu seferki Türkçe bir ebrû
Nâzım'dan başlayan bir nazım

BAHARİYE

Toprağı delip kardelenler
Aşkmerdivenlerinden çıkıyor
Işığa doğru...
Pencere açık kalmış unutmuşum
İşte o ilkbahardır!..
Donunda bir şeytan aldatmacası
Ayakların bir atlıkarıncaya kaçıyor
Kaleminle aşılıyorsun deli zeytinleri...
Bak şimdi aklıma geldi
Yıllar önce Cova'ya inerken Sakar'dan
Tangır-tungur bir otobüsle
Beşyüz metrelik uçurumun ağzında
Başında fötür şapkasıyla bir yurttaş
Kuru bir dala dakmış çıkınını

Zeytin topluyordu serin kanıyla...
O yeşil yeşil daneler zifire kesecek yakındır
Yüreciğine kahrolası Termik Santral
kurulduğunda,
Ben de şaşıyorum bu bahara nasıl çıktığıma
Nassı nassı nasıl
Gepegenç bir insan
Mucizelerden bir Nisan!..

ADRES

Metin Eloğlu'na

Camgöbeği bir hava
Havadar ve hovarda
Matisse'in işliğinde
Resme durmuş bulutlar
Serçe parmakları bile oynamıyor
Şarabî bir güneş süzülüyor kadehlere
Gümüş suyunda oturuyoruz
Dümen sokağı, Dümen Apartmanında
Numarasız

DİNİNE İMANINA

Bir güvercin daha kanatsız
Kaldırımda salâ okuyor
Her ayrı bir uçmakta cennet
Adım adım sekiyor
Adem olacak nerdeyse
Konuş konuş konuş
Konuşmasan da şiir söylüyorsun
Sessiz bir salâ okuyarak
Dostum dindaşım güvercin
Ben ki dinine imanına dinsizim

TARİHİN MADDESİ

Gölgeler ordusuyla yürüyorum
Hangisiyim gölgelerin bilemiyorum
Öldüğümde anlaşılacak ama
O zaman da iş işten geçecek
Yaptığım iş bu işte!..

GUSMAN'IN
KABAHATİ
NEFES ALMASIDIR

Kesin nefesini kesin
Teröre karşı kontra-terör
Bir sincabı ceviz yiyor diye öldüremezsiniz.
Ne de lipsos balığını yosun sindirdi diye.
Hiçbir yunus taklak attı diye suçlanamaz.
Ne de balinalar bir acaib fiskiyedir
ummanlarda
Hiç kimseyi öldüremezsiniz siz
O holding kıçınıza kalmamış.
Bir insanı öldürmek kendisi kendisi
olduğu için,
Kimse bir Devrimciyi öldüremez
Öldüremezler,
Semender...

Şimdi zorla nefes aldığım bu noktada
Nefes darlığından gelen ölüm
Gusman'ın idamına itiraz,
Onun kesilen nefesi benim nefesimdir
Nefesim sade Lâtin Amerika'da değil, bütün
Dünyada yürekler attıkça, kandamarları
İşledikçe, beyinler çalıştıkça...
kesilmeyecektir.
Gusman yeni doğmuş bir çocuktur
Biraz ağlıyor elleri yumuşacık
Benim yeni doğmuş çocuğum
Bağırıyor artık bütün öfkesiyle yeni doğan
Değiştireceğim diye bu dünyayı,
Gusman'lar ölmezler
Yeniden idam edilirler.

AQUA KÜLTÜR

Güzel'e
Şubat 1995

Bu masa eski bir kalyon
sallanıyor
Direkleriyle bir sağa bir sola
Battık batacağız
Dalgalar benim şiirlerimden azgın

İyi ya
Batık tekneler o biçim yuva
olurlar balıklara

İÇİNDEKİLER

PENİNSULA 15

Flaş 35
(Asit Yağmuru) 41
(Narayan Can'a) 42
(Hicret) 43
Neyise Fâli, O Çıksın Hâli 44
Hıdrellez 45

GÜLER'İN DATÇA'DAKİ SON MARİFETLERİ .. 49

(Göç) I 51
II 52
III 53
IV 54
V 55
VI 56
VII 57
VIII 58

ÖBÜR ŞİİRLER 59

Yine Akşam 61
Erotizma 62
Tövbe 63
Felâsefet 64
Bikoşu 65
Güler'e 66
Sapak 67
Şiir Dâvası 68
Şafak Attı 69
Başlankıç 71
Sikerimin Kerimesi 72

Asırdîde 73
Rakseden Rakkas 74
Tanı Mevsimi 75
Şiir Dikeni 76
İrtihal 77
Pembe Kalem 78
Orhan Veli'yle 79
Terzi Fikri İçin 80
Hollanda'da Bir Akşam 81
Ellere Övgü 82
Green Peace İle Birliğiz 83
Eytişim 84
Aşk İdamı 85
Bir Uçak Serüveni 86
Güneşe Sunu 87
Sonsöz 88
Onat'ın Yeni Yılını Kutlarım 89
Kimesne Öldü 90
Kısır Kürelere Kürek 91
Nazarlık 92
İsa -Doğdu- Gecesi 93
Kırkladı 94
Pavarottiy'e 95
Brahms'a 96
Rembrandt'ın Resmi Üzerine 97
Devrimci Takvim 98
Eski Sulara 99
Başak Helin Kanat 100
İşçi Marşı 101
Döğüşelim Barış İçin 103
Selim Bir İnsana Selim Bir Ressama 104

Aşk ve Meşk....106
Yeni Hasan'a....107
Eskimiş Bir Şimendifer Saati....108
Sürek Avı....109
Dünya Değişti....110
Klip....111
Bir Dostun Daha Ardından....112
Gurbette Bir Muhabbet Kuşu....114
İddiaya Var mısınız?....116
Bahariye....117
Adres....119
Dinine İmanına....120
Tarihin Maddesi....121
Gusman'ın Kabahati Nefes Almasıdır....122
Aqua Kültür....124

Maaile
Can Yücel 5

İRTİHAL

Sen ölüyorsun kardeşim öldüğünü bil
Bile bile ve teamüden
Ecel öldürmez insanı
Kendisi öldürür
Vakti zamanı gelince...
Ben onun için yastutuyorum ya hep
Vakti gelmeden öldürülenlere

N 975-6770-9
010641
9 789756 770986
DK DOĞAN KİTAP